

AGENDA 21 DE LA CULTURA

Un compromís de les ciutats i els governs locals per al desenvolupament cultural

Nosaltres, ciutats i governs locals del món, compromesos amb els drets humans, la diversitat cultural, la sostenibilitat, la democràcia participativa i la generació de condicions per a la pau, reunits a Barcelona els dies 7 i 8 de maig de 2004, en el IV Fòrum d'Autoritats Locals per a la Inclusió Social de Porto Alegre, en el marc del Fòrum Universal de les Cultures – Barcelona 2004, aprovem aquesta Agenda 21 de la cultura com a document orientador de les polítiques públiques de cultura i com a contribució al desenvolupament cultural de la humanitat.

I. PRINCIPIS

- 1.** La diversitat cultural és el principal patrimoni de la humanitat. És el producte de milers d'anys d'història, fruit de la contribució col·lectiva de tots els pobles, a través de les seves llengües, els imaginaris, les tecnologies, les pràctiques i les creacions. La cultura adopta formes diferents, que sempre responen a models dinàmics de relació entre societats i territoris. La diversitat cultural contribueix a una "existència intel·lectual, afectiva, moral i espiritual més satisfactòria per a totes les persones" (Declaració Universal de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural, article 3), i constitueix un dels elements essencials de transformació de la realitat urbana i social.
- 2.** Hi ha clares analogies polítiques entre les qüestions culturals i ecològiques, ja que tant la cultura com el medi ambient són béns comuns de la humanitat. La preocupació ecològica neix de la constatació d'un model de desenvolupament econòmic excessivament depredador dels recursos naturals i dels béns comuns de la humanitat. Rio de Janeiro 1992, Aalborg 1994 i Johannesburg 2002 han constituït les principals fites d'un procés que intenta donar resposta a un dels reptes més importants de la humanitat, la sostenibilitat ecològica. La situació actual presenta prou evidències que la diversitat cultural en el món està en perill a causa d'una mundialització estandarditzadora i excloent. La UNESCO afirma: "Font d'intercanvis, font d'innovació i de

creativitat, la diversitat cultural és tan necessària per al gènere humà com la biodiversitat per als éssers vius” (Declaració Universal de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural, article 1).

3. Els governs locals reconeixen que els drets culturals formen part indissociable dels drets humans i prenen com a referència bàsica la Declaració Universal dels Drets Humans (1948), el Pacte Internacional Relatiu als Drets Econòmics, Socials i Culturals (1966) i la Declaració Universal de la UNESCO sobre Diversitat Cultural (2001). En aquest sentit, es ratifica que la llibertat cultural dels individus i les comunitats resulta condició essencial de la democràcia. Cap persona no pot invocar la diversitat cultural per atemptar contra els drets humans garantits pel dret internacional ni per limitar-ne l'abast.
4. Els governs locals es constitueixen com a agents mundials de primer ordre, com a defensors i promotors de l'avenç dels drets humans. A més, són portaveus de la ciutadania mundial i es manifesten a favor de sistemes i institucions internacionals democràtics. Els governs locals treballen conjuntament en xarxa, tot intercanviant pràctiques, experiències i coordinant les seves accions.
5. El desenvolupament cultural es basa en la multiplicitat dels agents socials. Els principis d'un bon govern inclouen la transparència informativa i la participació ciutadana en la concepció de les polítiques culturals, en els processos de presa de decisions i en l'avaluació de programes i projectes.
6. La indispensable necessitat de crear les condicions per a la pau ha de caminar al costat de les estratègies de desenvolupament cultural. La guerra, el terrorisme, l'opressió i la discriminació són expressions d'intolerància que han de ser condemnades i eradicades.
7. Les ciutats i els espais locals són un marc privilegiat de l'elaboració cultural en evolució constant i constitueixen els àmbits de la diversitat creativa, en què la perspectiva de la trobada de tot allò que és diferent i distint (procedències, visions, edats, gèneres, ètnies i classes socials) fa possible el desenvolupament humà integral. El diàleg entre identitat i diversitat, individu i col·lectivitat, es revela com una eina necessària per garantir tant una ciutadania cultural planetària com la supervivència de la diversitat lingüística i el desenvolupament de les cultures.
8. La convivència a les ciutats implica un acord de responsabilitat conjunta entre ciutadania, societat civil i governs locals. L'ordenament jurídic resulta fonamental però no pot pas ser l'única regulació de la convivència a les ciutats. Tal com afirma la Declaració Universal dels Drets Humans (article 29): “Tota persona té deures envers la comunitat, per tal com sols en ella pot desenvolupar lliurement i plenament la seva personalitat”.

9. El patrimoni cultural, tangible i intangible, és el testimoni de la creativitat humana i el substrat de la identitat dels pobles. La vida cultural conté simultàniament la riquesa de poder apreciar i tresorejar tradicions dels pobles, amb l'oportunitat de permetre la creació i la innovació de les seves pròpies formes. Aquesta característica rebutja qualsevol modalitat d'imposició de patrons culturals rígids.
10. L'afirmació de les cultures, així com el conjunt de les polítiques que s'han posat en pràctica per al seu reconeixement i la seva viabilitat, constitueix un factor essencial en el desenvolupament sostenible de les ciutats i els territoris en l'aspecte humà, econòmic, polític i social. El caràcter central de les polítiques públiques de cultura és una exigència de les societats en el món contemporani. La qualitat del desenvolupament local requereix la imbricació entre les polítiques culturals i la resta de polítiques públiques –socials, econòmiques, educatives, ambientals i urbanístiques.
11. Les polítiques culturals han de trobar un punt d'equilibri entre interès públic i privat, vocació pública i institucionalització de la cultura. Una institucionalització excessiva, o la prevalença excessiva del mercat com a únic assignador de recursos culturals comporta riscos i obstaculitza el desenvolupament dinàmic dels sistemes culturals. La iniciativa autònoma dels ciutadans, individualment o reunits en entitats i moviments socials, és la base de la llibertat cultural.
12. L'adequada valoració econòmica de la creació i la difusió dels béns culturals –de caràcter aficionat o professional, artesanal o industrial, individual o col·lectiu– es converteix, en el món contemporani, en un factor decisiu d'emancipació, de garantia de la diversitat i, per tant, en una conquesta del dret democràtic dels pobles a afirmar les seves identitats en les relacions entre les cultures. Els béns i els serveis culturals, tal com afirma la Declaració universal de la UNESCO sobre la diversitat cultural (article 8), “per ser portadors d'identitat, de valors i de sentit, no han de ser considerats mercaderies o béns de consum com els altres”. Cal destacar la importància de la cultura com a factor de generació de riquesa i desenvolupament econòmic.
13. L'accés a l'univers cultural i simbòlic en tots els moments de la vida, des de la infantesa fins a la vellesa, constitueix un element fonamental de formació de la sensibilitat, l'expressivitat, la convivència i la construcció de ciutadania. La identitat cultural de tot individu és dinàmica.
14. L'apropiació de la informació i la seva transformació en coneixement per part dels ciutadans és un acte cultural. Per tant, l'accés sense distincions als mitjans d'expressió, tecnològics i de comunicació i la constitució de xarxes horitzontals enforteix i nodreix la dinàmica de les

cultures locals i enriqueix el bagatge col·lectiu d'una societat que es basa en el coneixement.

15. El treball és un dels principals àmbits de la creativitat humana. La seva dimensió cultural ha de ser reconeguda i desenvolupada. L'organització del treball i la implicació de les empreses a la ciutat o el territori han de respectar aquesta dimensió com un dels elements fonamentals de la dignitat humana i del desenvolupament sostenible.
16. Els espais públics són béns col·lectius que pertanyen a tots els ciutadans. Cap individu o grup no es pot veure privat de la seva lliure utilització, dins del respecte a les normes adoptades en cada ciutat.

II. COMPROMISOS

17. Establir polítiques que fomentin la diversitat cultural a fi de garantir l'amplitud de l'oferta, i fomentar la presència de totes les cultures, i especialment de les minoritàries o desprotegides en els mitjans de comunicació i de difusió, tot fomentant les coproduccions i els intercanvis i evitant posicions hegemòniques.
18. Donar suport i promoure, a través de diferents mitjans i instruments, el manteniment i l'ampliació dels béns i els serveis culturals, tot cercant la universalització de l'accés a aquests, l'ampliació de la capacitat creativa de tots els ciutadans, la riquesa que representa la diversitat lingüística, l'exigència artística, la recerca de noves formes d'expressivitat i l'experimentació amb els nous llenguatges, la reformulació i la interacció de les tradicions, els mecanismes de gestió cultural que detectin els nous moviments culturals, el nou talent artístic i el potenciïn perquè pugui arribar a la seva plenitud. Els governs locals manifesten el seu compromís amb la generació i l'ampliació de públics i la participació cultural com a elements d'una ciutadania plena.
19. Implementar els instruments adequats per garantir la participació democràtica dels ciutadans en la formulació, l'exercici i l'avaluació de les polítiques públiques de cultura.
20. Garantir el finançament públic de la cultura per mitjà dels instruments necessaris. Entre ells cal destacar el finançament directe de programes i serveis públics, el suport a activitats d'iniciativa privada a través de subvencions, així com aquells models més nous com ara microcrèdits, fons de risc, etc. De la mateixa manera, es pot contemplar l'establiment de sistemes legals que facilitin incentius fiscals a les empreses que

inverteixin en la cultura, sempre tenint en compte el respecte a l'interès públic.

- 21.** Constituir espais de diàleg entre les diferents opcions espirituals i religioses que conviuen en el territori local i d'aquestes amb el poder públic, amb la finalitat d'assegurar el dret de lliure expressió i una convivència harmònica.
- 22.** Promoure l'expressivitat com una dimensió bàsica de la dignitat humana i de la inclusió social, sense perjudici de raons de gènere, edat, ètnia, discapacitat, pobresa o qualsevol altra discriminació que impossibiliti l'exercici ple de les llibertats. La lluita contra l'exclusió social és la lluita per la dignitat de totes les persones.
- 23.** Promoure la continuïtat i el desenvolupament de les cultures locals originàries, portadores d'una relació històrica i interactiva amb el territori.
- 24.** Garantir l'expressió i la participació de les persones amb cultures procedents de la immigració o arrelades originàriament en altres territoris. Al mateix temps, els governs locals es comprometen a posar els mitjans perquè les persones immigrants accedeixin a la cultura de la comunitat d'acollida i hi participin. Aquest compromís recíproc és el fonament dels processos de convivència i interculturalitat que, de fet, sense aquest nom, han contribuït a configurar la identitat de cada ciutat.
- 25.** Promoure la implementació de formes d'“avaluació de l'impacte cultural” per considerar, amb caràcter preceptiu, les iniciatives públiques o privades que impliquin canvis significatius en la vida cultural de les ciutats.
- 26.** Considerar els paràmetres culturals en la gestió urbanística i en tota planificació territorial i urbana, tot establint les lleis, les normes i els reglaments necessaris que assegurin la protecció del patrimoni cultural local i l'herència de les generacions antecessores.
- 27.** Promoure l'existència dels espais públics de la ciutat i fomentar-ne l'ús com a llocs culturals de relació i convivència. Promoure la preocupació per l'estètica dels espais públics i en els equipaments col·lectius.
- 28.** Implementar accions que tinguin com a objectiu la descentralització de les polítiques i dels recursos destinats a l'àrea cultural, tot legitimant l'originalitat creativa de les anomenades perifèries, afavorint els sectors socials vulnerables, defensant el principi del dret a la cultura i al coneixement de tots els ciutadans sense discriminacions de cap tipus. Aquesta determinació no haurà de defugir les responsabilitats centrals

i, en particular, les que fan referència al necessari finançament que requereix tot projecte de descentralització.

- 29.** Promoure, sobretot, la coordinació entre les polítiques culturals dels governs locals que comparteixen un mateix territori, en un diàleg que doni valor a la identitat de cadascú, la seva contribució al conjunt i l'eficiència dels serveis posats a disposició de la ciutadania.
- 30.** Potenciar el paper estratègic de les indústries culturals i els mitjans de comunicació locals, per la seva contribució a la identitat local, la continuïtat creativa i la creació d'ocupació.
- 31.** Promoure la socialització i l'accés a la dimensió digital dels projectes i del bagatge cultural local o universal. Les tecnologies de la informació i la comunicació s'han de fer servir com a eines capaces de posar el coneixement cultural a l'abast de tots els ciutadans.
- 32.** Implementar polítiques que tinguin com a objectiu l'obertura de mitjans de comunicació públics en l'àmbit local, així com el seu desenvolupament d'acord amb els interessos de la comunitat, seguint els principis de pluralitat, transparència i responsabilitat.
- 33.** Generar els mecanismes, els instruments i els recursos per garantir la llibertat d'expressió.
- 34.** Respectar i garantir els drets morals dels autors i dels artistes i la seva justa remuneració.
- 35.** Convidar creadors i artistes que es comprometin amb les ciutats i els territoris; identificant problemes i conflictes de la nostra societat, millorant la convivència i la qualitat de vida, ampliant la capacitat creativa i crítica de tots els ciutadans i, molt especialment, cooperant per contribuir a la resolució dels reptes de les ciutats.
- 36.** Establir polítiques i inversions que fomentin la lectura i la difusió del llibre, així com el ple accés de tota la ciutadania a la producció literària global i local.
- 37.** Afavorir el caràcter públic i col·lectiu de la cultura, tot fomentant el contacte dels públics a la ciutat en totes aquelles manifestacions que faciliten la convivència: espectacles en viu, cinema, festes, etc.
- 38.** Generar instàncies de coordinació entre les polítiques culturals i educatives, tot impulsant el foment de la creativitat i la sensibilitat, i la relació entre les expressions culturals del territori i el sistema educatiu.

39. Garantir el gaudi dels béns i serveis culturals a les persones amb discapacitat, tot facilitant l'accés d'aquestes persones als equipaments i les activitats culturals.
40. Promoure les relacions entre equipaments culturals i entitats que treballen amb el coneixement, amb les universitats, els centres de recerca i les empreses investigadores.
41. Fomentar els programes adreçats a divulgar la cultura científica i la tecnologia entre tots els ciutadans; especialment, si es considera que les possibles aplicacions dels nous coneixements científics generen qüestions ètiques, socials, econòmiques i polítiques que són d'interès públic.
42. Establir instruments legals i implementar accions de protecció del patrimoni cultural per mitjà d'inventaris, registres, catàlegs i tota mena d'activitats de promoció i difusió com ara exposicions, museus, itineraris, etc.
43. Protegir, revalorar i difondre el patrimoni documental generat en l'àmbit de l'esfera pública local/regional, per iniciativa pròpia o associant-se amb entitats públiques i privades, incentivant la creació de sistemes municipals i regionals amb aquesta finalitat.
44. Treballar per obrir el lliure descobriment dels patrimonis culturals als habitants de totes les regions del planeta. Així mateix, promoure, en relació amb els professionals del sector, un turisme respectuós amb les cultures i els costums de les localitats i els territoris visitats.
45. Desenvolupar i implementar polítiques que aprofundeixin en els processos de multilateralitat, basats en el principi de la reciprocitat. La cooperació cultural internacional és una eina indispensable en la constitució d'una comunitat humana solidària, que promou la lliure circulació d'artistes i operadors culturals especialment a través de la frontera nord-sud, com una contribució essencial per al diàleg entre els pobles, per a la superació dels desequilibris provocats pel colonialisme i per a la integració interregional.

III. RECOMANACIONS

ALS GOVERNS LOCALS

46. Convidar tots els governs locals a sotmetre aquest document a l'aprovació dels òrgans de govern municipal i a dur a terme un debat més ampli amb la societat local.

47. Assegurar la centralitat de la cultura en el conjunt de les polítiques locals, tot impulsant la redacció d'agendes 21 de la cultura en cada ciutat o territori, en coordinació estreta amb els processos de participació ciutadana i planificació estratègica.
48. Fer propostes de concertació sobre els mecanismes de gestió de la cultura amb els altres nivells institucionals, tot respectant el principi de subsidiarietat.
49. Fer, abans de l'any 2006, una proposta de sistema d'indicadors culturals que reti compte del desplegament d'aquesta Agenda 21 de la Cultura, a partir de mètodes generals de manera que se'n pugui facilitar el seguiment i la comparabilitat.

ALS GOVERNS D'ESTATS I NACIONS

50. Establir els instruments d'intervenció pública en l'àmbit cultural, tenint en compte l'augment de les necessitats ciutadanes relacionades amb aquest camp, la insuficiència de programes i recursos actualment existents i la importància de la desconcentració territorial en les assignacions pressupostàries. De la mateixa manera, cal treballar per assignar un mínim d'un 1% del pressupost nacional a la cultura.
51. Establir mecanismes de consulta i concertació amb els governs locals, directament, o per mitjà de les seves xarxes i federacions, en l'establiment de noves legislacions, reglamentacions i sistemes de finançament en l'àmbit cultural.
52. Evitar la celebració d'acords comercials que condicionin el lliure desenvolupament de la cultura i l'intercanvi de béns i serveis culturals en igualtat de condicions.
53. Aprovar disposicions legals per evitar la concentració de les indústries de la cultura i de la comunicació, i promoure la col·laboració, especialment en l'àmbit de la producció, amb les instàncies locals i regionals.
54. Garantir l'esment adequat de l'origen dels béns culturals exposats en els nostres territoris, i adoptar mesures per impedir el tràfic il·lícit de béns pertanyents al patrimoni històric d'altres pobles.
55. Aplicar a escala estatal o nacional els acords internacionals sobre la diversitat cultural i, molt especialment, la "Declaració Universal de la UNESCO sobre la Diversitat Cultural", aprovada a la 31a Conferència General, al novembre del 2001, i el Pla d'Acció acordat en la

Conferència Intergovernamental d'Estocolm (1998) sobre Polítiques Culturals per al Desenvolupament.

A LES ORGANITZACIONS INTERNACIONALS

ORGANITZACIONS DE CIUTATS

- 56.** A Ciutats i Governes Locals Units, adoptar aquesta Agenda 21 de la cultura com a document de referència dels seus programes culturals i assumir un paper de coordinació del procés posterior a la seva aprovació.
- 57.** A les xarxes continentals de ciutats i governs locals (especialment aquelles que van impulsar la concreció d'aquesta Agenda 21 com ara: Interlocal, Eurociutats, Sigma, Mercociudades, entre d'altres), considerar aquest document dins dels seus programes d'acció tècnica i política.

AGÈNCIES I PROGRAMES DE NACIONS UNIDES

- 58.** A la UNESCO, reconèixer aquesta Agenda 21 de la cultura com a document de referència en els treballs de preparació de l'instrument jurídic internacional o Convenció sobre la Diversitat Cultural prevista per al 2005.
- 59.** A la UNESCO, reconèixer les ciutats com els territoris en què es tradueixen els principis de la diversitat cultural, especialment aquells aspectes relacionats amb la convivència, la democràcia i la participació, i establir els mecanismes de participació dels governs locals en els seus programes.
- 60.** Al Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), aprofundir en les anàlisis sobre cultura i desenvolupament i incorporar indicadors culturals en els càlculs de l'índex de desenvolupament humà (IDH).
- 61.** Al Departament d'Affers Econòmics i Socials – Divisió de Desenvolupament Sostenible, com a responsable del seguiment de l'Agenda 21, desenvolupar una dimensió cultural de la sostenibilitat seguint els principis i els compromisos d'aquesta Agenda 21 de la cultura.
- 62.** A les Nacions Unides – HABITAT, considerar aquest document com a fonamentació de la importància de la dimensió cultural de les polítiques urbanes.

- 63.** Al Comitè de Nacions Unides per als Drets Econòmics, Socials i Culturals, incloure la dimensió urbana en les seves anàlisis de les relacions entre els drets culturals i la resta de drets humans.

ORGANITZACIONS INTERGOVERNAMENTALS I SUPRANACIONALS

- 64.** A l'Organització Mundial del Comerç, excloure els béns i els serveis culturals de les seves rondes de negociació. Les bases dels intercanvis de béns i serveis culturals han de ser establertes en un nou instrument jurídic internacional com la Convenció sobre la Diversitat Cultural prevista per al 2005.
- 65.** A les organitzacions continentals (Unió Europea, Mercosur, Unió Africana, Associació de Nacions del Sud-est Asiàtic), incorporar la cultura com a pilar bàsic de la seva construcció. Tot respectant les competències nacionals i la subsidiarietat, és necessària una política cultural basada en els principis de la legitimitat de la intervenció pública en la cultura, la diversitat, la participació, la democràcia i el treball en xarxa.
- 66.** Als organismes multilaterals establerts a partir d'afinitats culturals (per exemple, Consell d'Europa, Lliga d'Estats Àrabs, Organització d'Estats Iberoamericans, Organització Internacional de la Francofonia, Commonwealth, Comunitat de Països de Llengua Portuguesa, Unió Llatina), promoure diàlegs i projectes conjunts que permetin avançar en una major comprensió entre les civilitzacions i en la generació de mutu coneixement i confiança, base de la pau.
- 67.** A la Xarxa Internacional de Polítiques Culturals (estats i ministres de cultura) i a la Xarxa Internacional per a la Diversitat Cultural (associacions d'artistes), considerar les ciutats com a territoris fonamentals de la diversitat cultural, establir els mecanismes de participació dels governs locals en els seus treballs i incloure els principis recollits en aquesta Agenda 21 de la cultura en els seus plans d'actuació.

Barcelona, 8 de maig de 2004

www.agenda21cultura.net

agenda21cultura-06cat.doc

2004/5/8

Agenda 21 de la cultura.

Un compromís de les ciutats i els governs locals per al desenvolupament cultural

Objectius

L'Agenda 21 de la cultura va ser aprovada per ciutats i governs locals d'arreu del món, compromesos amb els drets humans, la diversitat cultural, la sostenibilitat, la democràcia participativa i la generació de condicions per a la pau, reunits en el IV Fòrum d'Autoritats Locals per a la Inclusió Social de Porto Alegre. L'aprovació es va realitzar el dia 8 de maig de 2004 a Barcelona.

Les ciutats i els governs locals desenvolupen actualment un paper fonamental per posar la mundialització al servei dels ciutadans i per potenciar una cultura oberta i diversa.

El document Agenda 21 de la cultura vol contribuir a donar una resposta als reptes de desenvolupament cultural que el món afronta en aquest segle XXI. La idea inicial guarda moltes semblances amb el procés que es va desenvolupar a les darreries del segle XX respecte del medi ambient. Avui està naixent una conscienciació similar en el camp de la cultura, que està assolint un paper central en la mundialització. Per això és especialment important desenvolupar acords que promoguin la diversitat cultural, el caire obert de la cultura i la importància de la creació i la participació cultural. Aquests són els fonaments que han portat el Fòrum d'Autoritats Locals de Porto Alegre (FAL), mitjançant els ajuntaments de Barcelona (<http://www.bcn.es>) i Porto Alegre (<http://www.portoalegre.rs.gov.br>) a proposar una Agenda 21 de la cultura.

Amb l'aprovació de l'Agenda 21 de la cultura, les ciutats i els governs locals firmants han adoptat un document que assenyalava els aspectes crítics del desenvolupament cultural al món i prenen el ferm compromís de fer que la cultura sigui una dimensió clau de les seves polítiques urbanes.

Procés d'elaboració

L'Agenda 21 de la cultura ha estat elaborada en el marc del IV Fòrum d'Autoritats Locals de Porto Alegre o FAL (<http://www.bcn.es/fal>), la trobada d'alcaldes i representants de governs locals d'arreu del món, creat l'any 2001 en l'àmbit del Fòrum Social Mundial, (<http://www.forumsocialmundial.org.br>) amb l'objectiu de debatre i posar en pràctica polítiques per a la inclusió social i la construcció d'una societat planetària amb justícia, pau i democràcia, una construcció que no es pot fer sense les ciutats.

Entre el gener de 2003 i el maig de 2004, els successius esborranys de l'Agenda 21 de la Cultura foren debatuts en diversos seminaris i en reunions de xarxes culturals:

- Interacció (<http://www.diba.es/interaccio>), Diputació de Barcelona: Barcelona, 4-6 de maig de 2004.
- Interlocal (<http://www.diba.es/interlocal>), Xarxa Iberoamericana de Ciutats per a la Cultura: Montevideo, 25-28 de març de 2003, i Barcelona, 3 de maig de 2004.

- Sigma, Xarxa Europea d'Administracions Intermedies per a la Cultura i la Proximitat: Pisa, febrer 2004.
- Eurociutats (<http://www.eurocities.org>), Comitè Cultural: Helsinki, setembre de 2003, i Praga, març de 2004.
- Forum Latino-Americano da Agenda 21 das Cidades para a Cultura (http://www.portoalegre.rs.gov.br/agenda_21): Porto Alegre, 15-18 de gener de 2004.
- Campus Euroamericano de Cooperación Cultural, Fundació Interarts (<http://www.interarts.net>): Sevilla, desembre de 2003.

A les següents ciutats es van realitzar reunions específiques de debat del document:

- Encuentro y festival de culturas (<http://www.ci-lapaz.gov.bo/>), la Paz (Bolivia), 21-24 d'abril de 2004
- Programa Montevideo Siglo XXI (<http://www.montevideo.gub.uy/cultura>), Montevideo (Uruguai), 23 de abril de 2004.
- Cultura Nova Iguaçu na Agenda 21 global (http://www.novaiaguacu.rj.gov.br/sec_cultura.htm), Nova Iguaçu (RJ, Brasil), 10 de gener de 2004.

Finalment, des del gener de 2004 Delibera.info ha realitzat un fòrum virtual de debat (<http://www.delibera.info>) on es poden valorar i comentar cadascun dels articles.

Cap al futur

L'Agenda 21 de la Cultura serà presentada a Nacions Unides en el Fòrum Urbà Mundial "UN-Habitat" (<http://www.unhabitat.org/wuf/2004>), el dia 15 de setembre en el marc del Fòrum Universal de les Cultures - Barcelona 2004 (<http://www.barcelona2004.org>).

Les ciutats signants han demanat que la nova organització mundial "Ciutats i Governos Locals Units" (<http://www.cities-localgovernments.org>) adopti aquesta Agenda 21 de la cultura com a document de referència dels seus programes culturals i assumeixi un paper de coordinació del procés posterior a la seva aprovació a escala internacional.

S'ha previst també presentar l'Agenda 21 de la Cultura a la Unesco (<http://www.unesco.org>), en els treballs de preparació de la Convenció per a la Diversitat Cultural que aquesta organització vol aprovar l'any 2005.

Com participar-hi?

- Tots els governs locals que vulguin adherir-se al document són convidats a fer-ho i a enviar una nota a: agenda21cultura@mail.bcn.es.
- L'Agenda 21 de la cultura va ser aprovada en el IV FAL, el dia 8 de maig de 2004, a Barcelona. Podeu trobar una llista de totes les ciutats i governs locals del món inscrits al IV Fòrum d'Autoritats Locals de Porto Alegre per a la Inclusió Social – FALal web <http://www.agenda21cultura.net>.

Més informació:
www.agenda21cultura.net